

The Structural Equation Model of Innovative Thinking Skills for School Administrators under The Office of Buengkan Secondary Education Service

Palakorn Ketsimma^{1*} & Wallapha Ariratana²

1 Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

2 Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

* Corresponding author. E-mail: palakornk@kkumail.com

Abstract

This research aimed to: (1) examine the goodness-of-fit between the structural equation model of innovative thinking skills for school administrators and the empirical data, (2) investigate the influence of innovative thinking skills of school administrators on quality schools under the Buengkan Secondary Educational Service Area Office, and (3) explore guidelines for developing innovative thinking skills among administrators under the same jurisdiction. A mixed-methods research design using a multi-phase interaction model was employed. Based on the structural equation model, with 9 parameters considered and applying the 1:20 parameter-to-sample size ratio, a total sample of 180 participants comprising school administrators and teachers was determined. Data were collected using a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.969. Data analysis was conducted using M-plus 7.0. The findings revealed that: 1) The structural equation model demonstrated good fit with the empirical data ($\chi^2 = 12.940$, $df = 14$, $p = 0.5312$, $\chi^2/df = 0.9243$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.001$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.014$). 2) The innovative thinking skills of school administrators had a direct positive influence on school quality, with a statistically significant path coefficient of 0.937 at the 0.01 level. These innovative thinking skills accounted for 87.70% of the variance in school quality ($R^2 = 0.877$). 3) Four strategies were identified to develop innovative thinking skills of school administrators: adaptability, critical thinking, strategic thinking, and creative thinking.

Keywords: Innovative Thinking Skills, School Administrators, Quality of Schools, Structural Equation Model.

โมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

พลากร เกษลิมา^{1*}, และวัลลภา อาริรัตน์²

1 คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2 คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

* Corresponding author. E-mail: palakornk@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) ศึกษาอิทธิพลของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ด้วยรูปแบบการวิจัยแบบแผนปฏิสัมพันธ์หลายขั้นตอนจากโมเดลสมการโครงสร้างพบว่า มีค่าพารามิเตอร์ 9 หน่วย นำจำนวนพารามิเตอร์กับขนาดกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาในอัตราส่วน 1 : 20 ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 180 คน ประกอบด้วยผู้บริหารและครู เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราการประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.969 วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรม M-plus7.0 ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 12.940$, $df = 14$, $p\text{-value} = 0.5312$, $\chi^2/df = 0.9243$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.001$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.014$) 2) ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อโรงเรียนคุณภาพเท่ากับ 0.937 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพได้ร้อยละ 87.70 ($R^2=0.877$) 3) แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร มี 4 ด้าน 1) การปรับตัว 2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ 4) ความคิดสร้างสรรค์

คำสำคัญ: ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารโรงเรียน, โรงเรียนคุณภาพ, โมเดลสมการโครงสร้าง

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันในทุกด้าน ปัจจุบันนี้เป็นช่วงเวลาและเทคโนโลยีพัฒนาอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยีที่มีความล้ำสมัยมากยิ่งขึ้น รวมถึงนโยบายการบริหารทางการศึกษาซึ่งมีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้ทันต่อสภาพการบริหารจัดการ ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ มีความรู้ ความสามารถ และ ทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการขับเคลื่อน เพื่อส่งผลต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ จากแผนการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2560–2579) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนากำลังคน วิจัย และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา และการส่งเสริมความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่ง นโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ เป็นนโยบายที่มุ่งเน้นพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพในแต่ละอำเภอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ท้องถิ่น และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2567) โดยเป็นโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครู พร้อมส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนั้นมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน (อัมพร พินะสา, 2565) ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะที่จำเป็นต่อการบริหาร สามารถใช้นวัตกรรมในการบริหารจัดการได้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสามารถสร้างหรือพัฒนาสื่อนวัตกรรมการสอนได้ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2567)

อย่างไรก็ดี ในการมุ่งพัฒนาการศึกษาทั้งระบบให้สามารถผลิตนวัตกรรมได้นั้น จะต้องพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้ที่มีความสำคัญในการพัฒนา หรือนำนวัตกรรมมาใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหาร ที่สามารถใช้นวัตกรรมในการนำสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งเป็นทักษะการคิดที่แตกต่าง คิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร เป็นทักษะความคิดพื้นฐานในการทำให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร ปลุกฝังทักษะการคิดให้เกิดขึ้นกับครู ผู้เรียน และบุคลากร (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิมา สุขสว่าง (2567) ที่กล่าวว่า การคิดเชิงนวัตกรรม เป็นการคิดสิ่งใหม่ ๆ ที่ช่วยแก้ปัญหา หรือพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ตอบสนองผู้คน การบริการ หรือกระบวนการ ที่สามารถสร้างคุณค่าและประโยชน์ได้ โดยทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีความสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และการยกระดับการบริหารจัดการและคุณภาพการศึกษาในยุคที่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย ตามหลักธรรมาภิบาล สืบสานศาสตร์พระราชา และก้าวหน้าด้วยนวัตกรรม เพื่อการศึกษาที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 โดยมีพันธกิจในการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและนวัตกรรม รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก พร้อมเน้นความปลอดภัยและคุณภาพของผู้เรียนตามบริบทโรงเรียน รวมถึงขับเคลื่อนและติดตามนโยบายโรงเรียนคุณภาพตาม 8 จุดเน้น เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาในสังกัด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ, 2566) ทั้งนี้ การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยวิธีการวิเคราะห์ที่แม่นยำ โดยเฉพาะการวิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ซึ่งสามารถตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของตัวแปรต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งและแม่นยำ (สุกมาส อังคุโชติ, 2551; สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช, 2563)

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษารูปแบบสมการโครงสร้างของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่มีผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มีความสำคัญและสอดคล้อง

กับบริบท เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร เพื่อหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้างที่ช่วยระบุค่าน้ำหนักของตัวแปรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งผลการศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาและวางแผนการบริหารโรงเรียนให้ตรงจุด เพิ่มทักษะคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร และส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

คำถามการวิจัย

1. โมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ อย่างไร
2. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬหรือไม่ อย่างไร
3. แนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างของตัวแปรแฝงภายนอกบางประการที่ส่งผลต่อตัวแปรแฝงภายในที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด และพบว่าตัวแปรแฝงภายนอกที่นำมาศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝงภายในอยู่ในระดับสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. โมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ

โรงเรียนคุณภาพ เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้ง เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข อีกทั้งยกระดับคุณภาพ

การจัดการศึกษาเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคมในปัจจุบัน สอดคล้องกับ นริสรา คาสี (2567) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นโรงเรียนที่สามารถจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี ในด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนดที่สำคัญสามารถจัดการศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ซึ่งก็คือนักเรียนที่มีคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพตามแนวคิดหลักการและทฤษฎีของ Simons (1997) โดยองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพมี 11 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ผู้นำมีอาชีพ 2) มีวิสัยทัศน์ 3) มีสภาพแวดล้อมที่ดี 4) มุ่งเน้นการสอนและการเรียนรู้ 5) การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) เสริมแรงทางบวก 7) ตั้งความคาดหวังไว้สูง 8) มีการติดตามความก้าวหน้า 9) นักเรียนตระหนักในสิทธิ หน้าที่ และรับผิดชอบของตนเอง 10) มีความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน และ 11) เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ Lutz (2005) กล่าวว่า องค์ประกอบของการนำองค์กรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) ภาวะผู้นำ 3) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 4) การจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ 5) ความสัมพันธ์กับชุมชนและสังคม ซึ่งสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2562) กำหนดองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญๆ 3 องค์ประกอบหลักด้วยกัน คือ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 3) ด้านนักเรียน และณัฐสุดา น้อยอาษา (2564) ได้สรุปองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร 2) การบริหารจัดการองค์กร 3) คุณภาพนักเรียน 4) คุณภาพครู และ 5) สภาพแวดล้อมโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้

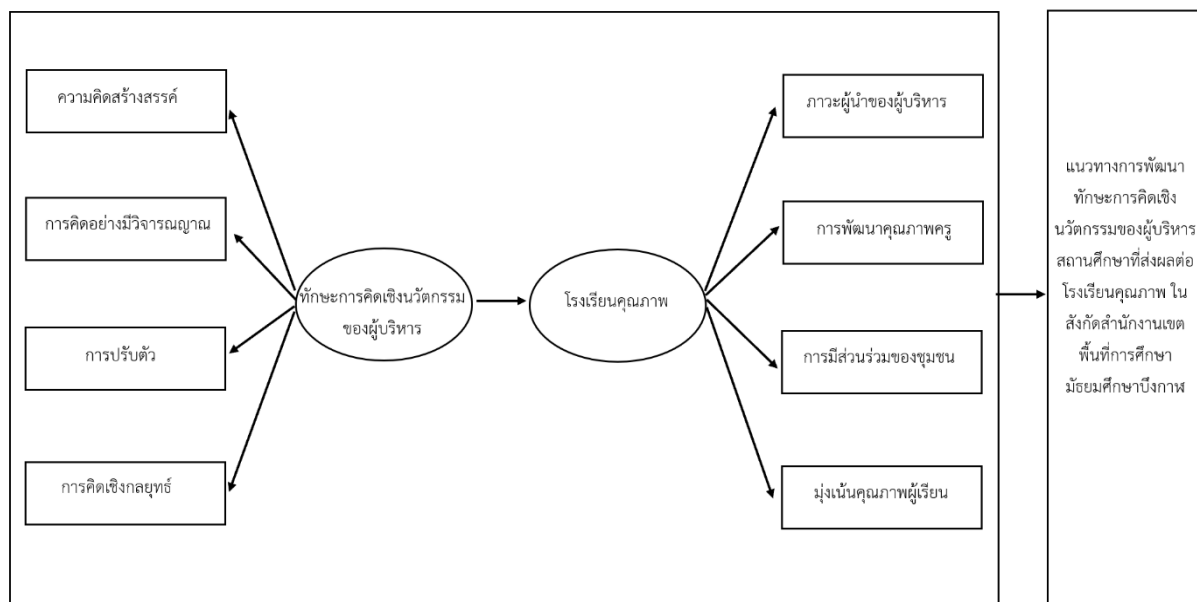
จากการศึกษาองค์ประกอบโรงเรียนคุณภาพ สามารถนำวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การพัฒนาคุณภาพครู 3) การมีส่วนร่วมของชุมชน และ 4) การมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเป็นกระบวนการคิดสิ่งใหม่ ๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสิ่งใหม่ ให้ได้ผลผลิตหรือวิธีการใหม่ ๆ ตามความต้องการทางสังคมและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรเป็นทักษะความคิดพื้นฐานในการทำให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร สอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2555) ที่ได้กล่าวว่า การคิดที่แตกต่าง คิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนางานองค์กร ซึ่งเป็นทักษะความคิดพื้นฐานในการทำให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร และศศิมา สุขสว่าง (2561) ได้กล่าวว่า การคิดเชิงนวัตกรรม หมายถึง การคิด ที่ช่วยแก้ปัญหา หรือพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ตอบสนองผู้คนหรือลูกค้า ด้วยกระบวนการใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า สามารถสร้างคุณค่าและประโยชน์ได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารตามแนวคิดหลักการและทฤษฎีของ Jim Wheeler (2013) กำหนดองค์ประกอบไว้ 7 ทักษะ ดังนี้ 1) การแก้ปัญหาด้วยความคิดสร้างสรรค์ 2) กรอบความคิดเชิงนวัตกรรม 3) ความเป็นผู้นำและวัฒนธรรม 4) การทำงานร่วมกันและพลศาสตร์ของทีม 5) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 6) การนำไปปฏิบัติและการดำเนินงาน และ 7) การเรียนรู้และการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพยัต วุฒิรงค์ (2562) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวให้ทันยุค ทันสมัย จึงต้องมีการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างการเติบโตภายในองค์กรอยู่เสมอ ประกอบไปด้วย 5 ทักษะ ดังนี้ 1) ความใส่ใจหรือการเอาใจใส่ 2) การให้ความสำคัญกับคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) การถ่ายทอดจินตนาการ 4) การเล่นอย่างจริงจัง และ 5) การร่วมมือในการสืบค้น และวิลาวัลย์ มาคุ้ม (2567) ได้ศึกษา กระบวนการคิดที่เป็น Innovative Thinking มาจัดกลุ่มซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ 1) การคิดพื้นฐาน 2) การคิดอย่างมีเหตุผล 3) การคิดสร้างสรรค์ 4) การคิดองค์รวม และ 5) การคิดสู่ความสำเร็จ

จากการศึกษาองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สามารถนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความคิดสร้างสรรค์ 2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) การปรับตัวและยืดหยุ่น และ 4) การคิดเชิงกลยุทธ์ โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ด้วยรูปแบบการวิจัยแบบหลายช่วง (Multi – phase Design) Cresswell (2015) โดยมีขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยเริ่มต้นการวิจัยระยะที่ 1 ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ระยะที่ 2 ด้วยวิธีการเชิงปริมาณ และระยะที่ 3 ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. **ประชากร** คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปีการศึกษา 2567 จำนวน 25 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 997 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 69 คน และครู จำนวน 928 คน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** ผู้วิจัยได้กำหนด อัตราส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับจำนวนพหุคูณเท่ากับ 1 : 20 และในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน พหุคูณเท่ากับ 9 พหุคูณ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา จำนวน 180 คน จาก 25 โรงเรียน

3. **วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง** (Sample Random Sampling) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกประชากรตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความครอบคลุมและเป็นตัวแทนของประชากรในแต่ละประเภทโรงเรียนอย่างเหมาะสม จากนั้นทำการสุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูในแต่ละชั้น โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) โดยวิธีการจับสลากให้ครบตามจำนวน

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การเชิงคุณภาพ

1. ศึกษารายละเอียดของแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ตัวแปรในการศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร และลักษณะของโรงเรียนคุณภาพ

2. นำแบบสอบถามลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท ที่สร้างแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรึกษาตรวจสอบหาข้อบกพร่องและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามแล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย เพื่อประเมินค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะมีการตรวจสอบคุณภาพโดยใช้ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ตามเกณฑ์ควรมีค่า 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามนี้ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครู จำนวน 3 โรงเรียน แบ่งตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนละ 10 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความ เชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Cronbach's Coefficient Alpha)

การวิจัยระยะที่ 2 การเชิงปริมาณ

1. ร่างแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อตรวจสอบและยืนยันแนวทางทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ การวิจัยระยะที่ 3 ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

2.1 สร้างแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ และวิธีการปฏิบัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อจัดทำหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ในการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลแบบสอบถาม

3. ทำการตรวจสอบความถูกต้องของการตอบกลับ คัดเลือกคำตอบที่ไม่สมบูรณ์ออก โดยพิจารณาจากลักษณะการตอบที่ให้คำน้ำหนักร่วมกันทุกข้อ และรวบรวมเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์แล้วคีย์ข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ IBM SPSS Statistics และ Mplus Editor Version 7 เพื่อวิเคราะห์ผลการวิจัย

5. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ซึ่งผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาอิทธิพลของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ และตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Mplus Editor Version 7
3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษารายละเอียดของสาระ เนื้อหาอย่างเป็นระบบโดยมีการระบุประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ค่าไค-สแควร์โมเดล (χ^2) มีค่าเท่ากับ 12.940 ค่าองศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 14 ค่าอัตราส่วนไค-สแควร์โมเดลต่ออิสระ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 0.9243 ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P-value) มีค่าเท่ากับ 0.5312 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของ Tucker and Lewis (TLI) มีค่าเท่ากับ 1.001 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.014 สรุปได้ว่าค่าสถิติผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกตัว ดังนั้นโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี
- ตารางที่ 1** ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบของโมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

องค์ประกอบโมเดลการวัด	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			
	β	S.E.	t	R^2
ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร				
1. ความคิดสร้างสรรค์	0.884**	0.018	47.792	0.781
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	0.920**	0.015	61.425	0.846
3. การปรับตัว	0.933**	0.013	69.657	0.871
4. การคิดเชิงกลยุทธ์	0.904**	0.019	48.712	0.817
โรงเรียนคุณภาพ				
1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	0.947**	0.017	55.103	0.897
2. การพัฒนาคุณภาพครู	0.872**	0.022	39.365	0.760
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน	0.722**	0.037	19.456	0.521
4. มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน	0.876**	0.022	40.346	0.768

หมายเหตุ **p < .01

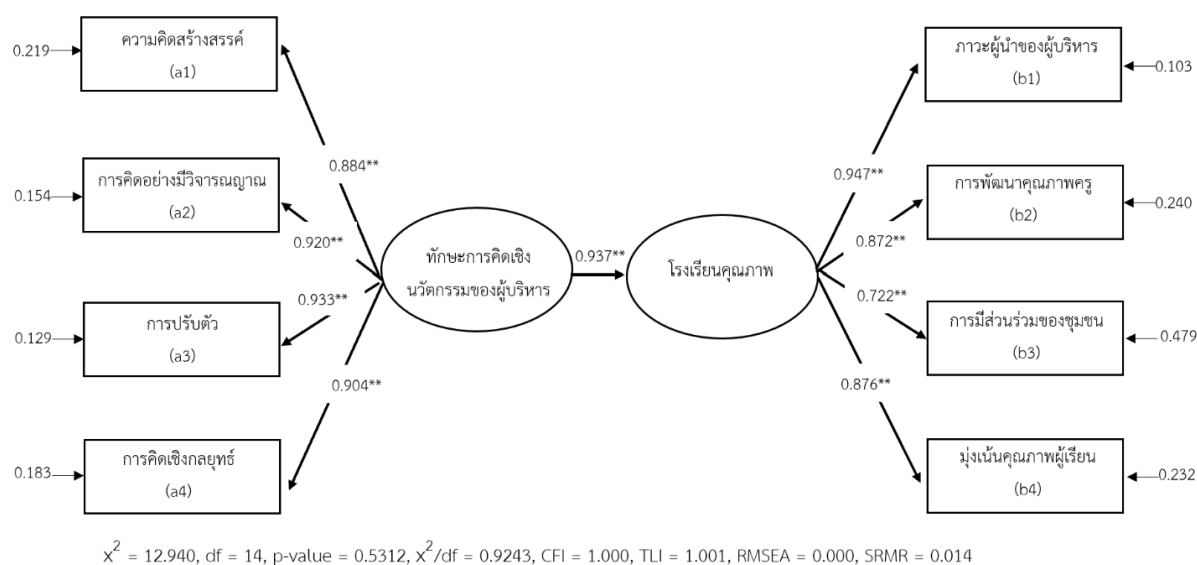
เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบพบว่า ตัวบ่งชี้ในโมเดลการวัดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ ทักษะการปรับตัว ตัวบ่งชี้ในโมเดลการวัดโรงเรียนคุณภาพ ด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

2. ผลการศึกษาอิทธิพลของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

ตัวแปร	อิทธิพล		
	Total Effect	Direct Effect	Indirect Effect
โรงเรียนคุณภาพ			
ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร	0.937**	0.937**	
R^2 โรงเรียนคุณภาพ เท่ากับ 87.70			
$\chi^2 = 12.940$, $df = 14$, $p\text{-value} = 0.5312$, $\chi^2/df = 0.9243$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.001$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.014$			

จากการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีขนาดอิทธิพลรวมและอิทธิพลตรงเชิงบวกเท่ากับ 0.937 หมายความว่า ถ้าทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้โรงเรียนคุณภาพ เพิ่มขึ้น 0.937 หน่วย โดยตัวแปรทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสามารถอธิบายความแปรปรวนในการเพิ่มขึ้นของตัวแปรโรงเรียนคุณภาพ ได้ร้อยละ 87.70 ($R^2 = 0.877$) ดังภาพที่แสดงอิทธิพลของโมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

ภาพที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การปรับตัว ผู้บริหารควรเป็นผู้นำที่ปรับตัวได้ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์เปลี่ยนแปลง และส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 2) การคิดเชิงวิจารณ์ญาณ ควรตัดสินใจอย่างมีระบบ โดยใช้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนและแก้ปัญหา พร้อมเปิดรับแนวทางใหม่ ๆ อย่างมีเหตุผล 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ บริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม และใช้กระบวนการ PDCA ร่วมกันกำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และ 4) ความคิดสร้างสรรค์ สนับสนุนการทำงานตามศักยภาพ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม นำแนวคิดใหม่และเทคโนโลยีมาพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

1. จากผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สะท้อนถึงความเหมาะสมของการออกแบบโมเดลจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านองค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวบ่งชี้ ซึ่งได้นำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม เครื่องมือได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง เมื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง พบว่าข้อมูลสอดคล้องกับทฤษฎีและโมเดลที่พัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยืนยันได้ว่าโมเดลนี้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในพื้นที่วิจัย และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ (สุภมาส อังศุโชติ, 2551) ที่ได้สรุปไว้ว่า โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ใช้วิเคราะห์เพื่อยืนยันโมเดลมากกว่าใช้วิเคราะห์เพื่อสำรวจหรือระบุ โมเดล เหมาะสำหรับการทดสอบทฤษฎีมากกว่าการสร้าง ทฤษฎี การวิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) จะเริ่มจากสมมุติฐานการ วิจัยที่แสดงในรูปของโมเดล โดยโมเดลนั้นสามารถสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรที่อยู่ใน โมเดลได้ แล้วตรวจสอบโมเดลว่าเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยหรือไม่ ข้อตกลงเบื้องต้นในโมเดลบางอย่างสามารถผ่อนคลายเป็นได้ ในระหว่างการวิเคราะห์เพื่อยืนยัน โมเดลอาจมีการปรับโมเดลบ้างเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลแต่โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) มิได้ใช้เพื่อสร้างทฤษฎีใหม่โดยปราศจากทฤษฎีพื้นฐาน

2. การอภิปรายผลการศึกษาอิทธิพลทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 4 องค์ประกอบ คือ การปรับตัว การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การคิดเชิงกลยุทธ์ และความคิดสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ เนื่องจากทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ มีอิทธิพลอย่างมากต่อสถานศึกษาทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ และการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารที่มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมจะสามารถนำพาสถานศึกษาให้ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ วางแผนกลยุทธ์ได้เหมาะสมกับบริบทวิเคราะห์สถานการณ์ด้วยวิจารณ์ญาณ และสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งล้วนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ อุษณีย์ สีแก้วตุ้ (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ทักษะของผู้บริหารในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีขนาด

อิทธิพลเชิงบวก การมีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ หากทักษะการบริหารมาการบริหารระบบคุณภาพก็จะมากด้วย

ทั้งนี้หากพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวบ่งชี้โมเดลการวัดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ซึ่งองค์ประกอบที่สามารถอธิบายทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารได้ดีที่สุด คือ ทักษะการปรับตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการคิดเชิงนวัตกรรมต้องการความยืดหยุ่นและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารที่มีทักษะการปรับตัวจะสามารถตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำแนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ ศราวุธ โชคเจริญ (2564) ที่ได้สรุปในงานวิจัย ว่าด้านทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มาจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น มีทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสในความปกติใหม่ อีกทั้งทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัวยังเป็นทักษะชีวิตและงานอาชีพสำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ บริหารยุคใหม่

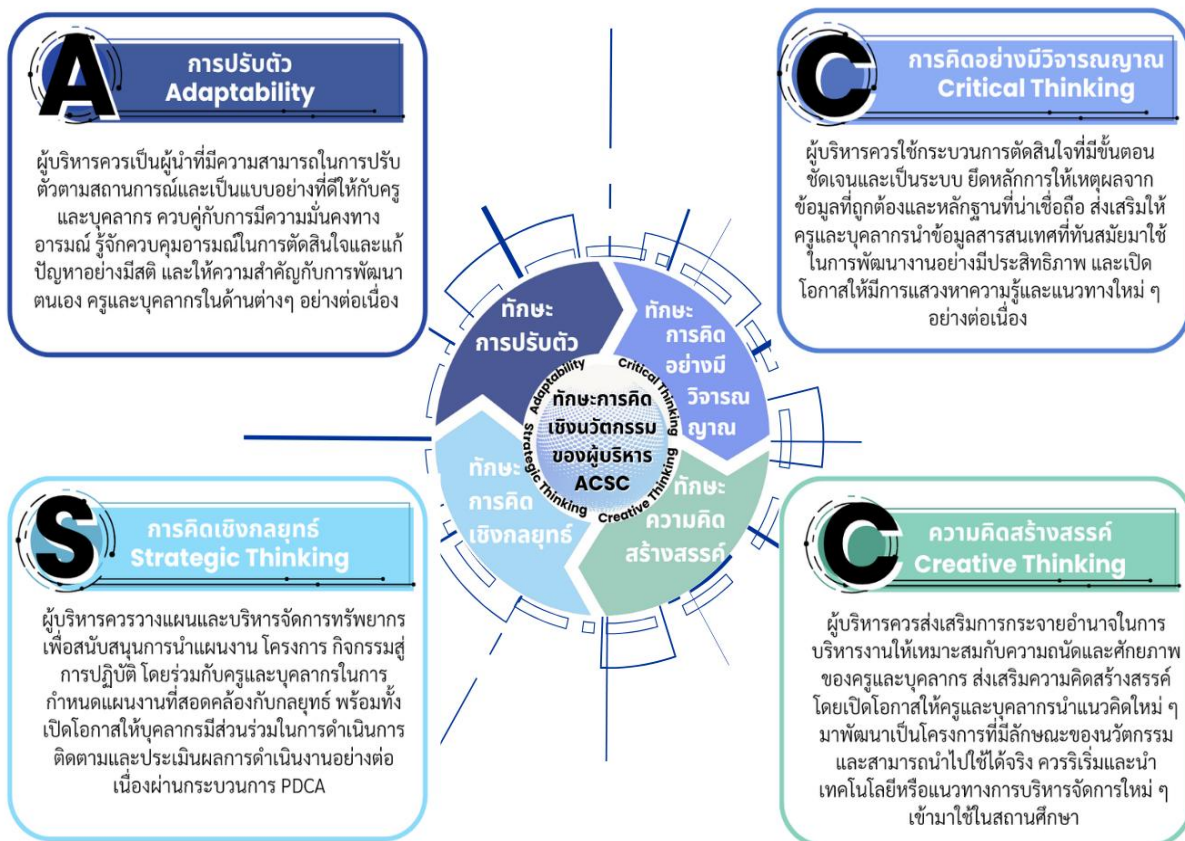
ถ้าหากพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวบ่งชี้โมเดลการวัดโรงเรียนคุณภาพ ซึ่งองค์ประกอบที่สามารถอธิบายโรงเรียนคุณภาพได้ดีที่สุด คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและมีคุณธรรมสามารถสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ ภาวะผู้นำยังช่วยส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี การมีส่วนร่วมของชุมชน และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับ ศักดา พรหมกุล (2562) ที่ได้ให้ความหมายของ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหาร ที่แสดงถึงการมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาองค์กร โดยมีความสามารถในการสื่อสาร และการนำเทคโนโลยีมาเพื่อให้ให้เกิดการบริหารจัดการเชิงบวก และผู้บริหารสามารถทำงานงานร่วมกับสมาชิกหรือเพื่อนร่วมงานได้ โดยการสร้างความเชื่อมั่น และการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดกับบุคลากร

3. จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ได้มาจากข้อมูลเชิงปริมาณในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยจัดลำดับขององค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางร่วมกับข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม รวมถึงเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบและยืนยันแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่มีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่มากที่สุด สอดคล้องกับ พรสุตา หลักคำ (2566) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนามี 5 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารควรนำโรงเรียนและบุคลากร ให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในวิถีปกติใหม่ 2) การปรับตัวและยืดหยุ่น ผู้บริหารควร ปรับตัวและมีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการองค์กร 3) การสร้างทีมร่วมแรงร่วมใจ ผู้บริหาร ควรส่งเสริมการสร้างทีมงานที่หลากหลาย 4) การสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรพัฒนา ทักษะการสื่อสารและการเจรจาต่อรองเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในวิถีปกติใหม่อย่างเหมาะสม และ 5) การรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาในระยะที่ 1 ซึ่งได้องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ความคิดสร้างสรรค์ 2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ และ 4) การปรับตัว องค์ประกอบที่สังเคราะห์ขึ้น สามารถนำไปใช้ในการอธิบายสภาพความเป็นจริงของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ โดยผลการเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร พบว่า องค์ประกอบที่สามารถอธิบายทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ได้ดีที่สุด คือ ทักษะการปรับตัว รองลงมา คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ถัดมา คือ ทักษะการคิดเชิงกลยุทธ์ และองค์ประกอบที่อธิบายได้น้อยที่สุด คือ ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ จึงนำผลสัมฤทธิ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ที่ทำการสังเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการร่างแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียน ให้มีคุณภาพสามารถไปปฏิบัติได้จริง ดังภาพที่ 3 ต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารด้านความคิดสร้างสรรค์ต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดโครงสร้างงานตามความถนัด ส่งเสริมการแสดงความ

คิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาองค์กรจากมุมมองที่หลากหลาย ส่งเสริมการริเริ่มโครงการและนวัตกรรม พร้อมเปิดโอกาสในการเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์

2. จากผลการวิจัยพบว่า พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของโรงเรียนคุณภาพ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนผ่านกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง สร้างความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสื่อสารให้เห็นถึงประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียนเพื่อสร้างแรงสนับสนุนอย่างยั่งยืน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ค่าอิทธิพลทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารและโรงเรียนคุณภาพ มีอิทธิพลทางบวกที่ส่งผลต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารทุกองค์ประกอบ เพื่อนำไปสู่การบริหารโรงเรียนคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารมีอิทธิพลส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ซึ่งเป็นข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาที่ดำเนินการในลักษณะการวิจัยแบบผสาน โดยเน้นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นหลักและสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมกับปัจจัยอื่น ๆ เช่น การจัดการความรู้ในองค์กร หรือวัฒนธรรมองค์กร

2. ควรมีการต่อยอดผลการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อออกแบบ ทดลอง และปรับปรุงแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารยุคใหม่ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของสถานศึกษาที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษา (พ.ศ.2560 - 2579)*. ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.moe.go.th>.
- นริศรา คำสี. (2567). *กลไกการนำองค์กรสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พยัต วุฒิรงค์. (2562). *“การจัดการนวัตกรรม ทรัพยากร องค์การแห่งการเรียนรู้ และนวัตกรรม (INNOVATION MANAGEMENT)”*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรสุตา หลักคำ. (2566). *โมเดลสมการโครงสร้างสมรรถนะของผู้บริหารในวิถียุคใหม่ที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิลาวัลย์ มาคุ้ม. (2567). *การคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (Innovation Thinking)*. ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2567, จาก https://elibrary.ksp.or.th/index.php?lvl=cmsspage&pageid=4&id_article=181.
- ศราวุธ โชคเจริญ. (2564). *โมเดลสมการโครงสร้างทักษะของผู้บริหารในความปกติใหม่ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ศศิมา สุขสว่าง. (2567). องค์ประกอบของการคิดวิพากษ์ (*Critical Thinking element*). ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.sasimasuk.com/16805006/การพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรม-innovative-thinking-เพื่อพัฒนานวัตกรรมในองค์กร>.
- ศักดิ์ดา พรหมกุล. (2563). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงบูรณาการที่ส่งผลต่อโรงเรียนคุณภาพ ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2555). แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(2), 117–128.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2550). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- สุภมาส อังคุโชติ. (2551). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ เทคนิคการใช้ โปรแกรม LISREL. กรุงเทพฯ: บริษัท มิสชั่น มีเดีย จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ. (2566). แนวทางในการบริหาร. แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.2566 – 2570).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). นโยบายการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาสู่การคิดเชิง นวัตกรรม. ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.obec.go.th/archives/406728>.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2566). แผนพัฒนาบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570. ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.moe.go.th/th/plan/2566-2570>.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2567). องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพในด้านผู้บริหาร ครู และ บุคลากรทางการศึกษา. ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2567, จาก <https://inno.obec.go.th>.
- อัมพร พินะสา. (2565). การขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพ. ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.obec.go.th/archives/671197>.
- อุษณีย์ สีแก้วตุ้. (2561). โมเดลสมการโครงสร้างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อ โรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Creswell, J. W. (2015). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. 4th ed. SAGE Publications.
- Lutz, O. (2005). *Quality framework for school evaluation and consequences for school design and assessment*. Retrieved August 1, 2024, from <https://www.semanticscholar.org/paper/QUALITY-FRAMEWORK-FOR-SCHOOLEVALUATION-AND-FOR-AND-Oertel/>.
- Simon. (1997). Active Learning with the Storyline Approach. *School Vaar bell*, 3(4), 12-15.
- Wheeler, J. (2013). The role of innovative thinking in strategic planning. *Journal of Strategic Innovation and Sustainability*, 9(1), 45–54.